

P-05-1035: Dylid caniatáu i bartneriaid genedigaeth fod yn bresennol adeg sganiau, dechrau esgor, yn ystod yr enedigaeth ac ar ôl yr enedigaeth

Y Pwyllgor Deisebau | 3 Tachwedd 2020
Petitions Committee | 3 November 2020

Cyfeirnod: RS20/14079-7

Rhif y ddeiseb: P-05-1035

Teitl y ddeiseb: Dylid caniatáu i bartneriaid genedigaeth fod yn bresennol adeg sganiau, dechrau esgor, yn ystod yr enedigaeth ac ar ôl yr enedigaeth.

Testun y ddeiseb: Oherwydd COVID-19, mae cyfyngiadau mewn llawer o ysbytai ar bresenoldeb partneriaid genedigaeth ar gyfer sganiau, esgor a genedigaeth. Nid yw'r pwnc hwn wedi cael ei adolygu rhyw lawer, os o gwbl. Mae'n ymddangos yn annheg ac yn sarhad ar deuluoedd newydd eu bod yn cael sefyll 2 fetr oddi wrth ddieithriaid llwyr ar y traeth neu mewn siop hyd yn oed, ond nid ydynt yn cael partner na phartner genedigaeth yn bresennol i rannu profiadau tro cyntaf megis gweld sgan, clywed calon y babi, esgor a genedigaeth. Mae angen i hyn newid.

1. Cefndir

Mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi **Ymweld ag ysbytai yn ystod y coronafeirws: canllawiau**, a chafodd y canllawiau hyn eu diweddarau ar 6 Hydref 2020.

Mae'r canllawiau'n nodi y gellir hwyluso ymweliadau, gyda chytundeb gan nyrs y ward/y brif weinyddes nyrsio/nyrs sy'n bennaf gyfrifol, o dan amgylchiadau penodol, ar yr amod nad oes gan ymwelwyr unrhyw symptomau COVID-19, nad ydynt wedi dod dros COVID-19, ac nad ydynt wedi dod i gysylltiad â rhywun y maen nhw'n gwybod sydd â COVID-19 yn ystod y 14 diwrnod diwethaf. Manylir ar un o'r amgylchiadau penodol hyn fel a ganlyn:

Mewn ardaloedd a gwasanaethau nad ydynt yn rhai COVID-19:

- partner geni ar gyfer menywod sy'n esgor, o'r un aelwyd neu'n rhan o'r aelwyd estynedig os oes modd

O ran eithriadau, mae'r canllawiau yn mynd ymlaen i nodi fel a ganlyn:

Amgylchiadau eithriadol

Cydnabyddir na all canllawiau ragweld pob cais am ymweliad nac amgylchiadau pob claf. Felly, mae gan fyrddau iechyd ac ymddiriedolaethau ddisgresiwn, wrth weithredu'r canllawiau, i gytuno i geisiadau nad ydynt yn cael eu hamlinellu yn unrhyw un o'r categorïau a nodir uchod [Ile maent yn fodlon bod manteision llesiant y claf neu'r ymwelydd wrth gytuno i ymweliad yn drech na'r peryglon rheoli heintiau ac unrhyw anawsterau ymarferol eraill o ran hwyluso mynediad.

Mae Atodiad 2 i'r canllawiau yn cynnwys gwybodaeth am fynd gyda menywod beichiog i **apwyntiadau cyn geni sydd wedi'u cynllunio ymlaen llaw**.

Mae'r adran hon yn egluro bod y canllawiau blaenorol ynghylch ymweld â lleoliadau ysbyty mamolaeth yn ystod y pandemig COVID-19 yn nodi y dylai un partner geni fynd gyda menyw a dim ond yn ystod y cyfnod esgor ac ar enedigaeth. Fodd bynnag, mae Llywodraeth Cymru yn nodi bod y dystiolaeth nid yn unig yn cefnogi presenoldeb partneriaid geni yn ystod y cyfnodau esgor a genedigaeth i wella canlyniadau i fenywod a babanod, ond bod "cyswllt ac ymlyniad babanod â rhieni yn cynyddu yn y cyfnod o amgylch yr enedigaeth". Mae Llywodraeth Cymru yn ychwanegu ei bod yn "ymwybodol bod cyfleoedd i

bartneriaid fynychu apwyntiadau fel sganiau uwchsain wedi achosi gofid i deuluoedd yn ystod y cyfnod hwn”.

Mae Atodiad 2 i'r canllawiau yn nodi y gall partner neu berson enwebedig, yn ddelfrydol o'r un aelwyd neu aelwyd estynedig, fynd gyda menyw i'r ysbyty am un o'r rhesymau a ganlyn, ac eithrio pan fo achosion o COVID-19 yn bresennol mewn lleoliad ysbyty:

- sgan dyddio beichiogrwydd 12 wythnos;
- clinig beichiogrwydd cynnar;
- sganio anomaleddau;
- mynd i Adran Meddygaeth y Ffetws;

Mae'r canllawiau'n nodi y dylid ystyried yr egwyddorion yn y prif ganllawiau ar fynd gyda chleifion i apwyntiadau gofal iechyd a drefnwyd. Gall hyn fod yn y sefyllfaoedd a ganlyn, nad ydynt yn hollgynhwysol:

- menywod sydd â phroblem iechyd meddwl, anabledd dysgu neu awtistiaeth, lle na fyddai rhywun yn dod gyda nhw yn achosi gofid iddynt;
- menywod â nam gwybyddol nad ydynt o bosibl yn gallu cofio'r cyngor iechyd sy'n cael ei roi;
- lle mae'r driniaeth/gweithdrefn yn debygol o achosi gofid i'r fenyw a lle gall y partner/preson enwebedig arall roi cymorth.

Yn ystod y Cyfarfod Llawn ar 13 Hydref 2020, trafododd y Gweinidog Iechyd a Gwasanethau Cymdeithasol gallu partneriaid i fynd gyda menywod i apwyntiadau ar wahanol adegau yn ystod y siwrnai beichiogrwydd, gan nodi fel a ganlyn:

353 O ran y canllawiau yr ydym wedi'u rhoi i'r gwasanaeth iechyd ar bartneriaid yn cael mynd gyda menywod ar wahanol adegau yn ystod eu beichiogrwydd, yna rydym wedi cyhoeddi canllawiau a gymeradwywyd gan y prif nyrs a nifer o'r colegau brenhinol yn ddiweddar. Felly, byddaf yn gwneud yn siŵr bod hynny'n cael ei ddosbarthu i'r Aelodau fel y gallwn fod yn glir eto am y canllawiau sydd ar waith, oherwydd nid oes gwaharddiad cyffredinol ar bartneriaid rhag mynd gyda menywod ar wahanol gamau yn ystod beichiogrwydd, nac

yn wir yn ystod cymorth ar ôl genedigaeth, gydag ymweliadau cartref gan fydwragedd yn y dyddiau cynnar iawn ar ôl eu geni, ac yn wir ymwelwyr iechyd wedi hynny. Mae rhai heriau yn yr ystad sydd gennym, lle mae her ynghylch cadw pellter cymdeithasol, ac mae angen i'r ysbyty sy'n darparu gofal ac, yn wir, y fenyw a'i theulu weithio ar hyn, ond mae gennym, mi gredaf, sefyllfa eithaf clir y byddaf yn hapus i drefnu ei fod ar gael i'r Aelodau eto.

Mae'n bosibl y bydd achlysuron yn codi mewn byrddau iechyd unigol pan fydd ymweliadau yn cael eu cyfyngu am resymau penodol sy'n ychwanegol i'r rhesymau a amlinellir yn y canllawiau.

Bydd cyfnod atal byr ar waith ledled Cymru o 18.00 ddydd Gwener 23 Hydref hyd at 00:01 ddydd Llun 9 Tachwedd 2020, a fydd yn cyflwyno cyfres o fesurau cyfyngu. Caiff canllawiau Llywodraeth Cymru eu hadolygu'n barhaus, ac mae'n bosibl y byddant yn newid.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir ar adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn o reidrwydd yn cael eu diweddarau na'u diwygio i adlewyrchu newidiadau dilynol.